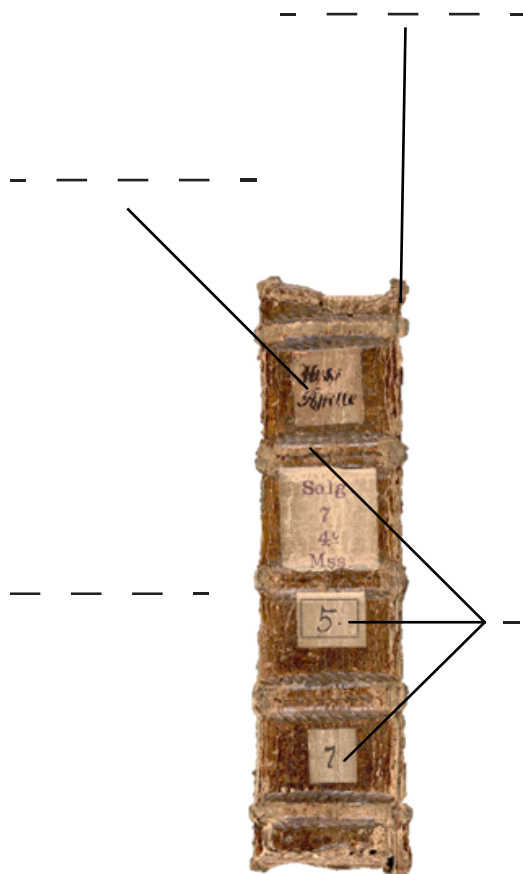


Knižní vazba v kostce

Výroba středověkých knih byla zdlouhavá a složitá, zejména u reprezentativních rukopisů z pergamenu, a v důsledku také velmi nákladná. To vedlo k vývoji mnoha prvků, které na dnešních, hromadně produkovaných knihách nenajdeme.

1. Přiřadte názvy k jednotlivým prvkům středověké knižní vazby

- | | | |
|-------------------------|-----------------------|------------------------|
| a) slepotisk | b) řemínky se sponami | c) nárožnice s puklami |
| e) středové kování | f) usňový obal | g) titulní štítek |
| h) štítek se signaturou | | |



Barevný kožený obal, květinový vzor na něm i vyrývané kování sice dodávají rukopisům tohoto typu na kráse, ale estetika není jejich hlavním účelem. Některé rukopisy měly na spodní hraně přidané i malé kovové nožičky. Jiné se celé mohou schovat ve svém obalu jako ve vaku. Vše to má co do činění s tím, jakým způsobem se daná kniha používala, a z čeho byla vyrobena.

2. Jednotlivé prvky knižní vazby měly velmi praktický účel. Dokážete určit jaký?

- | | | |
|-----------------------|-----------------------|---|
| a) signatura | b) kovové nožičky | c) titulní štítek |
| d) řemínky se sponami | e) kožený/látkový vak | f) kování (pukly, nárožnice, středové kování) |

Značka, pod kterou lze knihu najít ve větší sbírce, např. v knihovně. Většinou zahrnuje písmeno, které odkazuje k obsahu svazku (např. B jako bible), a číslo, které určuje, o kolikátou knihu se v dané sbírce jedná.

Chrání knihu před vlivy počasí i jiným nebezpečím během cestování. Za dlouhý cár látky/kůže lze také knihu přichytit k opasku, takže ji vlastník může mít doslova neustále po boku.

Pergamen má tendenci se rozpínat. Tento prvek pomáhá na textový blok vyvíjet neustálý tlak, aby držel tvar.

Tento prvek umožňuje listování knihou, i když na čtecí ploše stojí zpříma. Zvlášť užitečné to bylo u knih, ze kterých se takto pravidelně předčítalo.

Středověké knihy jsou velmi cenné a potřeba je chránit. Tyto prvky brání ošoupání knižního obalu či otlučení rohů.

Obsahuje jméno textu (nebo jeho zkratku) obsaženého v knize.



Spolufinancováno
Evropskou unií

MŠMT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY



FILOZOFICKÁ FAKULTA
Univerzita Karlova